

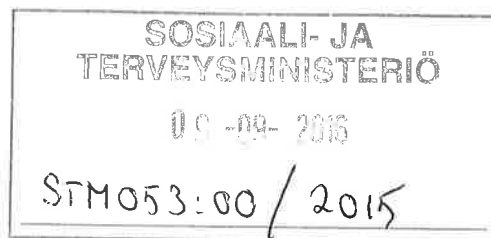
Johtaja Liisa-Maria Voipio-Pulkki

STM

PL 33

00023 VALTIONEUVOSTO

5.9.2016

Lausunto erikoissairaanhoidon työnjaosta ja eräiden tehtävien keskittämisestä – Infektiosairaudet

Kiitämme mahdollisuudesta esittää infektiolääkäreiden kannan valtioneuvoston asetuksesta erikoissairaanhoidon työnjaosta ja eräiden tehtävien keskittämisestä. Suomen infektiolääkärit ry:n hallitus on käsitellyt asiaa elokuun lopulla kokouksessaan ja sen lisäksi lausuntoon on otettu huomioon joidenkin keskussairaaloissa toimivien infektiolääkäreiden mielipiteitä. Valitettavasti aika lausunnon laatimiseen on ollut varsin tiukka, minkä takia näiden systemaattinen kuuleminen ei ole ollut mahdollista. Lausuntopyyntö on esitetty erikoisalayhdistykselle, mutta ei esim. keskussairaaloiden ja yo-sairaaloiden infektiolääkäreille, jotka ovat vastuussa toimintojen järjestämisestä alueellaan. Tämä on aiheuttanut ihmetystä infektiolääkäreiden keskuudessa.

Asetusesityksen mukaisesti Suomeen tulisi viiden yo-sairaalan lisäksi seitsemän laajan päivystyksen sairaalaa (Lahti, Lappeenranta, Pori, Seinäjoki, Jyväskylä, Joensuu ja Rovaniemi). On selvää, että samalla kun näiden sairaaloiden profiili ja resursointi tulevat lisääntymään, muiden keskussairaaloiden resurssit ja palvelutarjonta ehkä laskevat. Tulevaisuudessa infektiolääkäreitä tarvitaan edelleenkin jokaisessa keskussairaалassa, mutta tämä tarve tulee olennaisesti lisääntymään näissä 12:ssa laajan päivystyksen sairaalassa. Tähän vaikuttaa mm. se, että kirurgisen toiminnan on suunniteltu keskittyvän huomattavasti näihin sairaaloihin. Onnistunut ja nykyaikainen kirurgisten ja tehohoitoa vaativien infektioiden hoito edellyttää toimivaa monialaista tiimiä, jonka yhtenä osana on infektiolääkäri – ei vain konsulttina vaan tiimin aktiivisena jäsenenä, kuten tällä hetkellä joissakin yo-sairaaloissa onkin. Lisäksi infektiolääkäri on infektioiden – etenkin sairaalainfektioiden - torjunnan asiantuntija. THL:n arvion mukaan Suomen sairaalainfektioiden (eli hoitoon liittyvät infektioiden) kustannukset kohoavat jopa yli 400 miljoonaan euroon vuodessa ja niihin on arvioitu menehtyvän 650-850 potilasta vuosittain. On arvioitu, että kolmannes hoitoon liittyvistä infektioista olisi estettävissä tehokkailla toimilla.

Tartuntatautilain edellyttämä tarttuvien tautien seuranta ja niiden torjunnan ja hoidon ohjeistus tulee keskittymään SOTE –uudistuksen myötä. Tämä edellyttää kunkin SOTE –alueen sairaalan

infektiolääkärin toiminnan vahvistamista ja tiiviin yhteyden luomista perusterveydenhuollon toimijoihin.

Tämä esitys rajoittuu aikuisinfektiopotilaiden hoitojen keskittämiseen.

Viiteen yo-sairaalaan keskitettävät hoidot ja toiminnot:

1. Resistentin tuberkuloosin (MDR/XDR) hoito. Vaikka näiden määrä on toistaiseksi Suomessa ollut vähäinen, aivan lähialueillammekin tilanne on täysin erilainen. Lisäksi lisääntyvä maahanmuutto korkean tuberkuloosin esiintyvyyden maista tulee ilmeisesti lisäämään näiden potilaiden määrää.
2. Komplisoituneen HIV-infektion hoito
Tämä tarkoittaa ongelmallisia AIDS-vaiheen potilaita ja niitä HIV-infektiota sairastavia, joilla on vaikeita muita perussairauksia.
3. Primaaristen immuunipuutostilojen diagnostiikka ja hoidon suunnittelu
Kyseessä on lisääntyvä potilasryhmä, jonka diagnostiikka on merkittävästi muuttunut viime vuosien aikana, ei vähiten geneettisten tutkimusten myötä. Suomessa ei ole klinisiä immunologeja ja käytännössä nämä potilaat tutkitaan ja hoidetaan infektiopoliklinikoilla.
4. Allogeenisten kantasolusiirrettyjen ja elinsiirtopotilaiden infektiot perustaudin hoidon porrastuksen mukaisesti
Allogeenisia kantasolunsiiroja tehdään Helsingissä ja Turussa, elinsiirtoja vain Helsingissä. Näiden potilaiden siirron jälkeiset infektiot (n. 6 kk asti) on syytä keskittää yo-sairaaloihin.
5. Harvinaisten ja komplisoituneiden trooppisten infektioiden diagnostiikka ja hoito
Komplisoitumaton malaria ei kuulu tähän ryhmään.
6. Yo-sairaaloihin keskitettyjen kirurgisten ja syöpäpotilaiden infektiot
7. Neurokirurgiset ja vierasesineinfektiot kirurgisen hoidon porrastuksen mukaisesti
8. Ne infektiot tai siksi epäillyt tilat, jotka edellyttävät yo-sairaaloihin keskitettyä radiologista diagnostiikkaa tai toimenpiteitä. Näihin voisivat kuulua esim. PET-CT ja CT/MRI-ohjatut näytteet.
9. ECMO-hoitoa (kehon ulkopuolinen hapetusta) vaativat infektiot

Yo-sairaaloiden työnjako erityisissä harvinaisissa sairauksissa

Erityisen tarttuvat ja vaaralliset infektioaudit, esim. vakavat verenvuotokuumeet kuten ebola-infektio. Koska tällaisten potilaiden hoito ja tutkimus vaatii erityisosaamista ja -tiloja ja koska potilaat Suomessa ovat harvinaisia, näiden potilaiden hoito on keskitettävä kansallisesti HYKS:in. Epäilytapauksissa valmius alkututkimuksiin asianmukaisissa tiloissa on oltava muissakin yliopistosairaaloissa.

1. HIV-infektoituneen hoito hedelmöityshoidon yhteydessä (HYKS ja TAYS)
2. Ylipainehappihoitoa vaativien infektioiden hoito (TYKS)

Laajan päivystyksen sairaaloihin keskitettävät hoidot ja toiminnot (toki edelleen kaikissa keskussairaaloissa voidaan sopimusten, resurssien ja osaamisen mukaan hoitaa infektiopotilaita (muut kohdat paitsi 3.)

1. Vaikeita yleisinfektioita sairastavat potilaat
2. Yo-sairaaloissa diagnosoitujen ja alkuhoidettujen potilaiden jatkohoito
3. Ympäri vuorokautinen infektiolääkäripäivystys

Toimintojen keskittyminen näihin laajan päivystyksen sairaaloihin tulee tulevaisuudessa edellyttämään ympärivuorokautista infektiolääkäripäivystystä (varallaoloa). Tällä hetkellä tällainen on ainoastaan HYKS:ssa ja TAYS:ssa, ja sitä ollaan suunnittelemassa OYS:in. Ensi vaiheessa päivystys pitäisi tietysti saada juuri kaikkiin yo-sairaaloihin ja myöhemmin myös muihin laajan päivystyksen sairaaloihin. Konsultaatioiden lisäksi infektiopäivystäjän kuuluisi arvioida päivittäin vakavat infektiopotilaat tehoilla ja vuodeosastoilla.

Päivystysrinki edellyttää n. 10 erikoislääkärin/erikoistuvan osallistumista siihen.

4. Laajan, tasokkaan ja joustavan konsultaatiotoiminnan tarjoaminen alueelle
5. Alueen infektiosairauksien koulutus, tartuntatautien torjunta ja antibioottien käytön ohjaaminen

Suomen infektiolääkärit ry:n puolesta

Tarja Heiskanen-Kosma

Suomen infektiolääkärit ry, pj

Heikki Kauma

Suomen infektiolääkärit, hallituksen jäsen

